bpost
PB-PP
BELGIE(N)-BELGIQUE

natuurpunt

NATUURPUNT
Markvallei

Driemaandelijks ledentijdschrift - jrg. 38 - nr 4 - Oktober 2019

Grote opening
SMISSELBERGEN
- in Meerle -

13/10
12u30 - 16u30

't Bieteutje

Verantwoordelijke uitgever: Marc Van Opstal, Katelijnestraat 42 - 2320 Hoogstraten - Verschijnt driemaandelijks | Afgiftekantoor Hoogstraten 1 - P802058

Natuurpunt Markvallei

Natuurpunt Markvallei is de afdeling van Natuurpunt in de gemeenten Rijkevorsel, Hoogstraten en Baarle-Hertog.

Natuurpunt vzw is een vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen. Met ruim 102.000 aangesloten gezinnen, 5.000 vrijwillige medewerkers en 22.000 hectare natuurgebied in beheer, is Natuurpunt de belangrijkste vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen.

Tot haar kerntaken rekent de vereniging natuurbehoud en –beheer, landschapszorg, beleidswerking, natuurbeleving, natuurstudie, vorming en educatie. Natuurpunt Markvallei werkt met haar vrijwilligersgroep vanuit Bezoekerscentrum De Klapekster in Wortel Kolonie. Hier ontvangt de afdeling zoveel mogelijk mensen die geïnteresseerd zijn in de natuur.

Natuurpunt Markvallei is daarnaast een vereniging. We maken veel plezier samen. We organiseren cursussen, lezingen, wandelingen, uitstapjes, buitenlandse excursies, ... en iedereen is welkom!

Lid worden

Door overschrijving van 27 euro op rekening BE17 230 00442 3321 met vermelding ‘nieuw lid Natuurpunt Markvallei’.
Als lid ontvangt u automatisch het nationaal contactblad ‘Natuur.blad’ en ‘t Bieteutje. Je geniet daarnaast van tal van voordelen.

Andere geïnteresseerden kunnen een jaarabonnement op ‘t Bieteutje nemen door overschrijving van 8 euro op rekening IBAN BE73 8601 1267 3360 van Natuurpunt Markvallei vzw.

Informatie

Voor alle info:
bc.deklapekster@natuurpunt.be - 03 383 02 08

Op de cover de affiche van de grote opening van Smisselbergen.

Giften

Giften voor de aankoop van natuurgebieden zijn welkom op rekening BE56 2930 2120 7588 - BIC GEBABEBB met vermelding van de naam en het nummer van het project dat je wenst te steunen.

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar.

Den Rooy: 7807 - De Halsche Beemden: 7108

Voorwoord

Beste Natuurpuntleden uit de Markvallei, en inwoners van Meerle

Op 13 oktober opent Natuurpunt Markvallei een wandelweg doorheen het natuurgebied Smisselbergen. Tegelijkertijd staan we voor grote beheerswerken in dit reservaat.
Om hierbij de nodige duiding te geven, besloten we om voor één keer ons tijdschrift niet alleen bij de leden in de brievenbus te deponeren, maar in alle brievenbussen van de deelgemeente Meerle (alvast excuses als onze vrijwilligers er eentje hebben overgeslagen). We hopen op deze manier alle inwoners van Meerle degelijk te kunnen inlichten over het hoe en waarom van deze ingrepen.

In ieder geval wordt 13 oktober voor onze vereniging en voor de natuur een mijlpaal. We kochtten in 2017 een deel van Smisselbergen (35ha), een gebied dat naadloos aansluit op natuurgebied Den Rooy. We zullen met onze vereniging proberen de biodiversiteit in beide gebieden te verhogen en onze vrijwilligers steken al enkele jaren elke maandagvoormiddag de handen uit de mouwen om de natuur een handje toe te steken. Ondertussen is dat eeen vriendengroep geworden van een 25-tal jong gepensioneerden.
In dit nummer lichten enkele van deze vrijwilligers ook toe waarom ze zo graag in de natuur werken.

Speciale aandacht toch ook voor de wel heel bijzondere tentoonstelling in De Klapekster. Sjarel Huet stelt een aantal van zijn schilderijen tentoon met de bedoelling om deze te verkopen. Hij wil ook zijn steentje bijdragen aan het project van Natuurpunt Markvallei: meer en betere natuur in onze regio. Sjarel besliste om de helft van de opbrengst af te staan aan Natuurpunt. Op die manier kunnen we de restfinanciering die aan de aankopen gekoppeld is toch weer iets gemakkelijker afbetalen. We danken Sjarel natuurlijk van harte voor dit mooie gebaar en waarschuwen bij deze alvast iedereen: als je een Huet in je woonkamer wil zal je snel moeten zijn!

En dat de natuur profiteert van onze inspanningen wordt meer en meer duidelijk. In Ulvenhout werden zo sporen gevonden van de das, dus niet ver meer van ons werkingsgebied. En toch hebben we de afgelopen maanden ook de wenkbrauwen gefronst. De aanhoudende droogte deed de natuur opnieuw geen deugd. Het is duidelijk dat we in het buitengebied dringend werk moeten maken van waterberging en dat duurzaam waterbeleid noodzakelijk wordt. Niet alleen voor de natuur, maar ook voor de gewassen op de velden. De klimaatopwarming manifesteert zich alsmaar nadrukkelijker. Valleien en bossen kunnen dienst doen als buffers, we gaan hier dus best heel omzichtig mee om.

Drej Oomen, voorzitter Natuurpunt Markvallei

Kort nieuws

Een Raaf van Hoogstraten?

op 1 september vlogen er 2 raven over de telpost van de Castelreesche heide. Deze vlogen een klein uurtje eerder over het Turnhouts Vennengebied. Het is de eerste keer dat deze soort op de telpost wordt waargenomen en nog maar de 2 de keer deze eeuw dat de soort wordt waargenomen in de vallei van het Merkske.
De laatste jaren is de soort wel bezig aan een stevige opmars vanuit het oosten met in 2018 een eerste broedgeval in Vlaanderen (Vlaams Brabant) en verschillende langdurige pleisterende vogels in oostelijk deel van prov. Antwerpen. Krijgen we een nieuwe broedvogel bij in de toekomst?

Wortel-Kolonie nog altijd op weg naar werelderfgoed

Wortel-Kolonie maakt in de zomer van 2020 opnieuw kans om erkend te worden als werelderfgoed, Merksplas-Kolonie niet meer. De Koloniën van Weldadigheid dienen in januari een aangepast dossier in met vier van de zeven leden. Het adviesorgaan van het Werelderfgoedcomité heeft een goed oog op een positieve afloop.

Aftrap veldwerk nieuwe Vlaamse broedvogelatlas in 2020!!

Het is 20 jaar geleden dat vogelkijkend Vlaanderen begon met het veldwerk voor de Vlaamse Broedvogelatlas. Na de publicatie van de Nederlandse vogelatlas eerder dit jaar, kregen we heel wat vragen over wanneer Vlaanderen zou volgen. En die vragen waren terecht want in een tijdspanne van 20 jaar is er ongetwijfeld veel veranderd.
Enkele maanden geleden werd op INBO groen licht gegeven voor dit nieuwe project en al snel volgden enkele voorbereidende overlegrondes met Natuurpunt en Sovon. Nu op INBO ook de financiering van het project rond is, ligt de weg helemaal open; in 2020 starten we met het terreinwerk! Naar analogie met Nederland zal het deze keer

echter niet alleen om broedvogels gaan, maar proberen we ook de wintervogels in kaart te brengen. Daarvoor hebben we uiteraard de hulp nodig van ieder van jullie. Als je graag wil meedoen, kan je je al opgeven bij Stijn Leestmans. Meer info volgt later in het jaar.

Vleermuizenkelder in Wortel-Kolonie

ANB heeft in Wortel-Kolonie een vleermuizenkelder laten bouwen om ook in dit gebied extra kansen te geven voor de reeds bestaande of (hopenlijk ook) nieuwe soorten. De vleermuizenkelder is 10 x 10 meter groot en gebouwd in een slakkenhuissysteem. Het is een winterverblijfplaats voor vleermuizen, het is er vochtig en het heeft een constante temperatuur. Het is ook nuttig voor vlinders die overwinteren(vb. Atalanta) en amfibieën (er zat al een kamsalamander in bij de opening!).
Er is een wand in aangebracht, dat was een verplichting van erfgoed: het moet immers duidelijk zijn dat het van een recente datum is.
De ingang is naar het Oosten, langs het bos, maar het is goed verstopt, want het niet de bedoeling om ze te betreden. Het kan trouwens ook nog heel lang duren vooraleer ze erin komen. Er komt nog een infobord langs de dreef.

Das in het Markdal

Onze noorderburen meldden de aanwezigheid van een das, niet ver van de Belgische grens, en dus niet ver meer van ons werkingsgebied.
Op de zelfpluktuin (http://www.wortelsinbreda.nl) van Veerle Bruning aan het Sulkerpad is deze zomer schade opgetreden aan de suikermaïs. Die schade is veroorzaakt door een das. Dat blijkt uit de sporen en de uitwerpselen die gevonden zijn. De das bijt de stengel kapot en eet vervolgens de maïs.
Het is voor het eerst dat de das in West Brabant nu zijn sporen achterlaat.

Dode roerdomp gevonden

In De Klapekster, het bezoekerscentrum van Natuurpunt Markvallei, bracht een jonge bouwvakker eind augustus een wel heel bijzondere vogel binnen. Het ging om een roerdomp, een zeer zeldzame reigerachtige, die spijtig genoeg het slachtoffer werd van het verkeer.

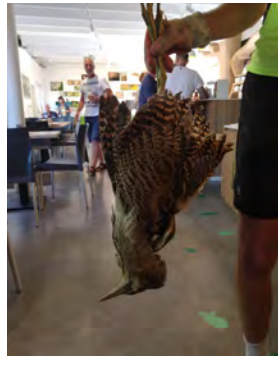

LEYS
IJZERWERKEN

Veilingstraat 25 / Achtelsestraat 11 – 2320 Hoogstraten

Tel/fax +32 3 336 88 77 – GSM +32 497 68 09 74

Info@leysijzerwerken.be / www.leysijzerwerken.be

Enkel op afspraak

Tom De Bruyne

Optiek • Contactlenzen

Vrijheid 184 - 2320 Hoogstraten - T. 03 314 69 37

www.optiektomdebruyne.be

Voor leden van Natuurpunt:

-10% op monturen
-10% op glazen
-10% op zonnebrillen

Theo, Silhouette, Prada, Dolce & Gabbanna, Porsche, Monoqool, Ray Ban, Kinto, Gold & Wood, Feb 31, Lunor, Garrett Leight, Giorgio Armani, Emporio Armani, Gucci, Bottega Veneta, Chloé, Xavier Garcia, Boss, Salvatore Ferragamo, Alain Mikli, William Morris, Ioko Inyaké, …

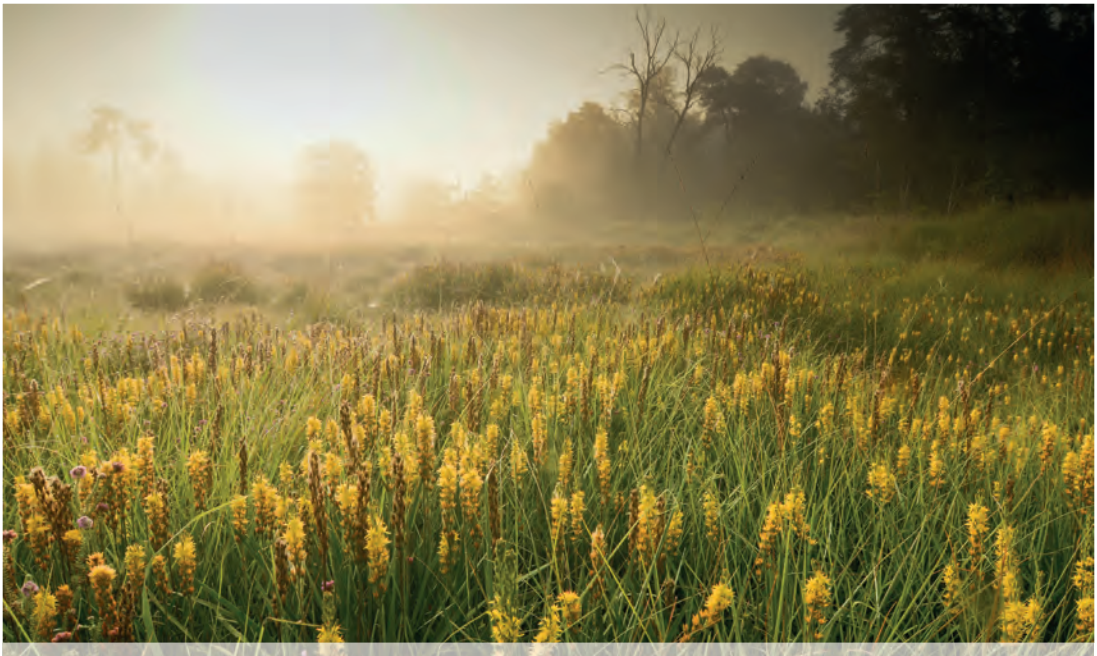

Beenbreek - Elsakker (W. Verschraegen)

Gespot in de Markvallei...

Boomkikker - Merkske (W. Verschraegen)

Blauwvleugelsprinkhaan - Elsakker (W. Verschraegen)

Geef je waarnemingen in op www.waarnemingen.be !

hazelaaruil (M. Van Opstal)

Kleine Parelmoervlinder - Elsakker (W. Verschraegen)

Vaal Kokerbeertje (M. Van Opstal)

OPROEP

Leuke foto's van waarnemingen in onze afdeling mogen doorgestuurd worden naar verschraegen.wim@telenet.be.
Foto's verschijnen op zowel onze site als op de facebookpagina van Natuurpunt Markvallei. En misschien ook in deze overzichtsrubriek!

De Maandagploeg in de kijker

Elke maandag staan ze paraat om Den Rooy en omstreken onder handen te nemen. Met de aankoop van Smisselbergen is er natuurlijk nog een pak werk bijgekomen. Tijd om hen ook eens in de kijker te zetten.

Tekst: Marc Van Opstal

Maandagploeg?

We zijn een groep van meestal jong gepensioneerden die graag buiten bezig zijn en toch ook wel begaan zijn met de natuur.

De aanleiding was de aankoop van Den Rooy. Om dit natuurgebied toegankelijk te maken was er veel werk. Het verwijderen van exoten zoals al die rododendrons was een hele opdracht. Na een oproep zijn we gestart met een 7-tal vrijwilligers, en kwam het voor de meesten goed uit om op maandag samen te werken voor meer natuur. Zo is de naam dan ook ontstaan

©Carlo

Ondertussen is de groep gegroeid tot 23 man! Gewoonlijk zijn we met zo'n 11 tot 16 man op de afspraak.

Wat hebben jullie dan zoal gedaan?

©Carlo

In het begin was het vooral het handmatig verwijderen van Amerikaanse Vogelkers, rododendrons en in Den Rooy ook de Reuzenbalsemien! De eerste aanpak bij Smisselbergen zal ongeveer hetzelfde worden, waar er toch ook ongeveer 3ha aan Rhodo's zal moeten verwijderd worden.

Verder doen we aan maaibeheer, onderhoud en aanleggen van wandelpaden. Ook houtkantbeheer, plaggen om terug heidegebieden te maken, noem maar op. Doordat we nu al een zeer uitgebreid en divers team zijn., kunnen we al veel verschillende werkzaamheden aan. Sommigen onder ons volgen ook speciale cursussen, zoals bijvoorbeeld het omgaan met kettingzaag,

zeissen,...

Werken jullie enkel in Den Rooy?

In het begin was dat inderdaad wel het geval, maar ondertussen onderhouden we alle gebieden van onze afdeling. Dat zorgt dan niet alleen voor variatie in het werk, maar ook in de omgeving. Hoewel het in Den Rooy natuurlijk ook nooit saai wordt.

Het is natuurlijk wel niet altijd in de beste omstandigheden. Veel wind is niet zo erg, maar als er veel regen verwacht wordt, dan blazen we het wel eens af. De kou deert ons niet, daar blijven we niet voor thuis! Dit jaar is dat nog maar 1 keer voorgevallen.

"Het is een leuke manier van natuurbeleving"

Natuurlijk doen we niet zomaar wat we willen doen. Alle werkzaamheden passen wel in de beheersplannen die voor de gebieden opgemaakt zijn. Om de 3 maanden

is er een vergadering van de werkgroep beheer waar alles besproken en beslist wordt wat waar moet gebeuren. Het is niet zo dat we een strakke agenda hebben van elke dag maar elk seizoen heeft zo zijn typische werkzaamheden die dan moeten gebeuren. Sommige werkzaamheden gebeuren ook in samenwerking met de Beheersploeg van Natuurpunt Mechelen. Zij springen met hun machines bij tijdens het maaien en andere grote werken zoals nu de as-werken in Den Rooy en Smisselbergen.

Waar halen jullie de voldoening om verder te gaan?

Het is eigenlijk altijd wel zwaar werk maar als je zo je steentje kan bijdragen tot natuurbehoud heb je dat er voor over! Ook de groep hangt goed aan elkaar en het is altijd wel een plezante bedoening!

Omdat we altijd midden in de natuur zitten, hebben we regelmatig speciale waarnemingen zoals diverse zwammen, vogels, insecten, hazelwormen, salamanders, reekalfjes, hagedissen en ga zo maar door!

Eigenlijk is het gewoon ook een leuke manier om natuur van dichtbij te beleven.

VANBAVELROMMENS
BANK EN VERZEKERINGEN

VERZEKERINGEN
KREDIETEN
SPAREN EN BELEGGEN
AGENTSCHAP AXA BANK

Meerdorp 21
2321 Meer
T: 03 315 72 54

www.vanbavelrommens.be

OPTIEK DOMINIEK
Van Den Bosch

Vrijheid 119, 2320 Hoogstraten
+32 3 314 52 99
info@optiekdominiek.be

WIJ KIJKEN VOORUIT

Adidas, Anne et Valentin, Binôche, Blac, Carrera, Chanel, Céline, Dior, Dolce & Gabbana, Etnia Barcelona, Face à Face, Götti, Henau, Hoet Cabrio, Hoet Couture, Hoffmann, Jimmy Choo, Kuboraum, Laurence D'ARI, Lindberg, Marc Jacobs, Masunaga, Miraflex, Moncler, Natan, Oakley, Odette Lunettes, Orgreen, Prada, Ralph Lauren, Ray-Ban, Red, Roberto Cavalli, Savile Row, Serengeti, Tartine et Chocolat, Tavat, Tom Ford, Very French Gangsters, Vingino, WEB.

Openingsuren: Maandag t/m vrijdag: 9u00 - 12u30 en 13u30 - 18u00 - Zaterdag 9u00 - 17u30 - Zondag Gesloten

ALTIJD OPEN OP WWW.OPTIEKDOMINIEK.BE

Wow! Gratis bij 'n Bastard Large of Medium

+ Xapron leren schort* + BBQ magazine VUUR + Bastard 10kg houtskool
+ het nieuwste BBQ boek 'Smokey Goodness 3' van Jord Althuizen

Uw Tuin en Dier
Laurijssen Minderhout

Cursussen

Je bent nooit te ? om te leren

Er zijn geen redenen waarom je niet nog iets zou bijleren. En dat kan nu door onder andere volgende interessante cursussen die telkens plaatsvinden in Bezoekerscentrum De Klapekster. **Inschrijven voor deze cursussen doe je online** via de link die onderaan de cursus wordt weergegeven. Nadien volgt nog een een mail met de uitnodiging tot betaling. Je inschrijving is definitief na overschrijving van het cursusgeld, met vermelding van de cursusnaam.

Paddenstoelen in de praktijk

©Wim Verschraegen

Wie de 'Vervolgcursus Paddenstoelen' wil volgen, hoeft (nog) geen specialist te zijn! Deze cursus borduurt verder op het elan van de beginnerscursus. De nadruk ligt op de excursies die erop gericht zijn deelnemers meer ervaring met (het herkennen van) paddenstoelen te geven. Als de namen 'russula' of 'franjehoed' je als chinees in de oren klinken, kan je best eerst 'paddenstoelen voor beginners' volgen. De vervolgcursus bestaat uit drie excursies onder leiding van Hans Vermeulen.

Prijs: Leden Natuurpunt € 24.00 Niet-leden € 45

Zaterdag 19 oktober	Excursie	14.00u - 17.00u
Donderdag 26 oktober	Excursie	14.00u - 17.00u
Donderdag 9 november	Excursie	14.00u - 17.00u

Inschrijven voor deze cursus doe je online via https://www.natuurpunt.be/agenda/paddenstoelen-de-praktijk-32253.

De meest complete vogelcursus ooit!

©Geert Brosens

Een ontspannende hobby voor natuurliefhebbers; vogels spotten, leren kennen en herkennen. Steeds meer mensen geraken in de ban van vogels. Met deze extra lange cursus dompelen we jullie een heel jaar onder in een vogelbad. Deze jaarcursus is eerder gericht op beginners, maar ook gevorderden zullen er nog heel wat van opsteken. De cursus bestaat uit 15 theorielessen en 9 excursies waaronder twee dagtochten. De lessen worden gegeven door een professionele lesgever van Natuurpunt CVN die ons tevens begeleidt op alle excursies. Theorielessen op maandagavond van 19u30 tot 22u15.

De excursies zijn tijdens het weekend en zijn meestal in de Kempen. De dagtochten voeren ons naar de Ardennen en naar de omgeving van het Verdronken Land van Saeftinghe.
De thema's die aan bod zullen komen zijn onder meer: leren kijken naar vogels, vogels in de tuin, watervogels, bosvogels, vogelzang herkennen, vogels uit de beekvallei, weidevogels, hei-

devogels, vogels voorbij de taalgrens, roofvogels, vogels digitaal, ganzen, uilen, vogeltrek enz.

Prijs: Leden Natuurpunt TBD € Niet-leden TBD €

Het programma ziet er als volgt uit:

INLEIDING OP VOGELS	MAANDAG 6 JAN	19:30-22:15
LEREN KIJKEN NAAR VOGELS	MAANDAG 13 JAN	19:30-22:15
VOGELS IN DE TUIN	MAANDAG 27 JAN	19:30-22:15
WATERVOGELS IN DE WINTER	MAANDAG 3 FEB	19:30-22:15
EXCURSIE WATERVOGELS	ZATERDAG 8 FEB	VOORMIDDAG
VOGELZANG I/D TUIN	MAANDAG 2 MAART	19:30-22:15
EXCURSIE VOGELZANG IN DE TUIN	ZATERDAG 14 MAART	8:30-11:30
VOGELZANG IN HET BOS	MAANDAG 23 MAART	19:30-22:15
EXCURSIE BOSVOGELS	ZATERDAG 28 MAART	8:00-11:00
WEIDEVOGELS	MAANDAG 20 APRIL	19:30-22:15
EXCURSIE WEIDEVOGELS	ZATERDAG 25 APRIL	7:45-12:15
VOGELS VAN BEEKVALLEIEN	MAANDAG 27 APRIL	19:30-22:15
EXCURSIE BEEKVALLEI	ZONDAG 3 MEI	5:30 - 9:30
HEIDEVOGELS	MAANDAG 11 MEI	19:30-22:15
EXCURSIE HEIDEVOGELS	VRIJDAG 15 MEI	20:00-22:45
VOGELS VAN DE ARDENNEN	MAANDAG 18 MEI	19:30-22:15
VOGELS VAN DE ARDENNEN	ZONDAG 7 JUNI	DAGTOCHT
VOGELS DIGITAAL	MAANDAG 7 SEPTEMBER	19:30-22:15
VOGELTREK	MAANDAG 28 SEPTEMBER	19:30-22:15
EXCURSIE VOGELTREK	ZONDAG 4 OKTOBER	7:00-11:00
ROOFVOGELS	MAANDAG 26 OKTOBER	19:30-22:15
GANZEN	MAANDAG 16 NOVEMBER	19:30-22:15
VERDRONKEN LAND VAN SAEFTINGHE	ZATERDAG 21 NOVEMBER	DAGTOCHT
UILEN	MAANDAG 30 NOVEMBER	19:30-22:15
SLOTLES MET QUIZ (DIPLOMA'S ED)	MAANDAG 14 DECEMBER	19:30-22:15

Dit is een zeer populaire cursus, en om onze leden voorrang te geven, kan je hiervoor **uitzonderlijk voor-inschrijven** door een mailtje te sturen naar jee.van.loock@gmail.com. tot 1 november.
Nadien komt het op de website en de nieuwsbrief en kan iedereen zich inschrijven.

Crelan

Kantoor Marc Melis
Worteldorp 26 ** Wortel
(03 385 54 01
marcmelis4@skynet.be
FSMA nr 63.261 A-B

FIDEA

Voor al uw bankzaken
en verzekeringen!

Paul van Huffel
Helend Medium

Carolinestraat 11
2322 Minderhout
Tel. : 0475/66.92.77 Paul
Email : info@love2heal.be

ZONDAG 13 OKTOBER

OPENING SMISSELBERGEN

Natuurpunt Markvallei opent op zondag 13 oktober 2019 een nieuw wandelpad in hetr natuurgebied Smisselbergen In Meerle (Hoogstraten). Tevens is dit de afronding van het herstel van de historische barelen in de natuurgebieden Den Rooy en Smisselbergen, mede mogelijk gemaakt door de Provincie Antwerpen.

In 2014 kocht Natuurpunt Markvallei 42 hectare bos in het natuurgebied Den Rooy in Meerle. Drie jaar later, in 2017, heeft Natuurpunt 35 hectare van het domein Smisselbergen aangekocht. Smisselbergen sluit naadloos aan op het bosgebied van Den Rooy. Voor de natuur in de Noorderkempen bieden Den Rooy en Smisselbergen belangrijke kansen met overblijfselen van hoogveen, bossen en populatie van een sterk bedreigde heivlinder, het Bont dikkopje.

In 2016 werd een wandelroute door Natuurgebied Den Rooy opengesteld, deze start bij de parking aan de Ulicotenseweg. Met de opening van het wandelpad in Smisselbergen wordt deze wandelroute uitgebreid. Voor de wandelaar is hiermee een belangrijke verbinding ontstaan om door de verschillende biotopen en leefgebieden van het bos te lopen tot aan de Paddengracht. Daar sluit de route aan op het wandelknooppuntennetwerk.

Programma

12.30 tot 16.30 uur

- Ontdek met onze gidsen het natuurgebied Smisselbergen
- Wandelingen om 13.00, 14.00 en 15.00 uur
- Een eenmalige natuurbeleving van het aangekochte gebied
- Kinderanimatie
- Streekproducten en pannenkoeken
- Speciale erfgoedwandeling
- Infostand Natuurpunt

Provincie Antwerpen

Praktisch

Kom met de fiets en krijg een gratis pannenkoek!
(Fietsparking is voorzien)
Komt u toch met de auto, parkeer dan langs de Lage Rooy, die is op 13 oktober eenrichtingsverkeer.

Natuurinrichtingswerken in Den Rooy en Smisselbergen

Dit najaar starten grote werkzaamheden in onze natuurgebieden Den Rooy en Smisselbergen. In dit artikel leggen we uit waarom we dit doen.

Tekst: Stijn Leestmans

Dunning

Het voorbije jaar voerde Natuurpunt Markvallei al een dunning uit langs beide zijden van de Lage Rooy waarbij grove dennen werden verwijderd. Hierdoor komt er meer licht in het bos waardoor berken en zomereiken beter en sneller kunnen kiemen.
Op lange termijn (>10 jaar) zal er nog een tweede dunning worden uitgevoerd waardoor het bos geleidelijk meer en meer zal evolueren naar het habitattype: eiken -berkenbos, zoals op de foto hieronder.

Dit is het natuurlijke type bos voor droge zandgronden. Maar dit jaar gaan we een stapje verder.

Hoogveenherstel

Afgelopen jaar hebben we een vergunning en subsidie (Project Subsidie Natuur) ontvangen van de Vlaamse overheid om het relict van het hoogveentje in Den Rooy te herstellen. Tevens hebben we de mogelijkheid om doorheen Smisselbergen een brede bosrand te leggen en kunnen we een open plek in het zuiden van Smisselbergen aanleggen.

Om het hoogveenrelict te behouden en verder uit te breiden zijn echter ingrijpende ingrepen nodig. Het hoogveenrelict wordt door regenwater en grondwater gevoed. Het zorgde er altijd voor dat het waterpeil min of meer stabiel bleef waardoor veen kon ontwikkelen. Door de bebossing van de gronden van Den Rooy en Smisselbergen in de laatste 150 jaar komt er minder en minder water samen. Het bos zorgt dat de oppervlakkige grondwaterstroming afgevangen wordt en vooral in de zomer snel terug verdampt via de bomen. Kwelwater (dieper grondwater) komt nog steeds toe maar gezien dat de infiltratiegronden (zijnde Smisselbergen) ook bebost zijn zal dit minder zijn dan vroeger.

Maar in lange periode van weinig neerslag zakt het waterpeil veel te ver weg. Tijdens de voorbije zomer zakte het peil tot 1.5 m onder het grondoppervlak waardoor meerdere maanden geen water in het hoogveen stond. Groeiend veen mag maar zeer beperkte schommelingen (enkele cm) hebben in waterpeil en zeker geen maanden droogvallen. Hierdoor verdroogt namelijk het veen en komt er CO2 vrij, wat één van de oorzaken is van de opwarming van de aarde. Venen kunnen grote hoeveelheden CO2 opslaan en zijn dus belangrijk om te behouden en indien mogellijk te herstellen.

In de gemeente Hoogstraten liggen nog een paar andere hoogveenrelicten, zoals het nog steeds actieve hoogveen van de Koeberg. Al deze hoogveentjes zijn ontstaan tijdens het Weichselien, de laatste ijstijd (115.000 tot 10.000 jaar geleden), toen onze regio een toendraklimaat had met permafrost en dooiplekken. Het landschap zag er toen uit als een poolwoestijn. De wind had hier meestal vrij spel en alle zand dat niet vastlag werd weggeblazen. Daardoor ontstonden ondiepe kuilen. Toen het klimaat langzaam opwarmde vulden deze zich met water. Daarin begonnen mossen en planten te groeien. Doordat deze zeer langzaam afbraken in de voedselarme vennetjes kon veen ontstaan. Als de laagte door regenwater werd gevoed ontstond hoogveen, als het door grondwater werd gevoed (zoals langs de Mark) werd het laagveen.
Het hoogveentje in Den Rooy zou je dus een monument uit de laatste ijstijd kunnen noemen.

Om bovenstaande redenen willen we het hoogveenrelict behouden en gaan we proberen het te herstellen. Hiervoor is het belangrijk dat de waterstromen maximaal benut worden. Het regenwater hebben we niet onder controle en lange droogteperiodes zijn geen geschenk voor hoogveen. Maar de grondwaterstroom hebben we wel meer in de hand. Door grondboringen en hoogtekaarten te bestuderen hebben we kunnen achterhalen dat het grondwater voornamelijk uit het zuidwesten komt. Het grondwater in het oosten van het ven wordt jammer genoeg door de diepe landbouwgracht op de grens met Smisselbergen afgevangen en rechtstreeks afgevoerd naar de Heerlese loop. De grondwaterstroom komt van insijpelend regenwater van gronden die hogerop liggen. Dit zijn voornamelijk de bossen langs de weg de Lage Rooy. Maar bomen nemen water op om te groeien en als er dan ook nog eens een lange droogteperiode is valt die oppervlakkige grondwaterstroom volledig weg.

Daarbij komt dat de vorige eigenaar en beheerder van Den Rooy een afwateringsgracht gegraven heeft van het hoogveentje naar de Heerlese loop. Deze gracht zorgt natuurlijk ook voor een sterke ontwatering. De afgelopen jaren hebben we al pogingen gedaan om deze gracht buiten werking te stellen, maar dat is nog niet volledig gelukt. Dus dit najaar gaan we proberen om al deze factoren onder handen te nemen zodat het hoogveentje maximaal water kan ontvangen en behouden.

Enerzijds wordt de afwateringsgracht volledig gedempt en onderaan de gracht wordt een bentoniet kleischerm aangelegd zodat er zeker geen water naar de Heerlese loop kan vloeien. Anderzijds gaan we een deel van het bos rond het hoogveen kappen en daarna plaggen. Hierdoor wordt rond het hoogveentje een gordel van natte en droge heide gecreëerd waardoor de typische plantenrijkdom van het hoogveen wordt hersteld.

Fijnspar dunning

Juist ten westen van het hoogveentje staat een rechthoekig bosbestand bestaande uit fijnspar. Door de droge en warme zomers van de laatste 3 jaren staat de fijnspar onder con-

Lekker vers brood
en heerlijk gebak
van uw warme bakker

Joost Muësen
Vrijheid 206
2320 Hoogstraten
Tel: 03/314 50 99
Woe. en do. Gesloten.

Ook broodautomaat.

Doe de gratis check-up online

Uw adviseur voor kredieten & verzekeringen zowel voor particulieren als KMO's

bevoorrechte partner van DVV verzekeringen

Van Huffel Verzekeringen NV
Vrijheid 74
2320 Hoogstraten

03/314.46.10
vanhuffel@dvv.be

www.van-huffel.be

FSMA:14583 A

stante stress. Hierdoor zijn ze veel vatbaarder voor ziektes en plagen. En de plaag van de letterzetter (waar we al eerder over bericht hebben) was er teveel aan. Deze kever is pas in november 2018 voor het eerst ontdekt en nog geen jaar later zijn al talloze fijnsparren dood.

De verwachting is dat op korte termijn alle fijnsparren in Den Rooy dood zullen gaan. Het wandelpad loopt voor een deel langs dit bestand en omwille van de veiligheid voor de wandelaars wordt heel dit perceel gerooid. Een deel van dit bestand laten we daarna terug verbossen, de rest zal geplagd worden voor heide. De combinatie van het verwijderen van de fijnspar en het open maken rond het hoogveentje zal het uitzicht in deze omgeving de eerste jaren zeer grondig veranderen. Maar op lange termijn zal de natuurwinst eens zo groot zijn.

“het uitzicht zal de eerste jaren grondig veranderen”

Bosrand in Smisselbergen

Om de open plek en de toekomstige heide rond het hoogveen maximaal te benutten, leggen we ook een brede bosrand aan in het gebied Smisselbergen. Vanaf de Lage Rooy zal een brede bosrand van 30 meter en 1,5 km lang door Smisselbergen naar het zuiden kronkelen. In die bosrand worden de dennen gekapt en zal 10 meter geplagd worden. Op deze manier creëren we meer micro reliëf in het bos en zorgen we ook voor meer zonlicht. Hierdoor kunnen meer bloemen bloeien en verhogen we het aandeel nectar. Dit is ideaal voor insecten die dan weer het basisvoedsel zijn voor andere dieren. De combinatie van factoren maakt dat het bos veel soortenrijker zal worden. Soorten als nachtzwaluw, boompieper en bont dikkopje moeten hier van profiteren. Maar ook vleermuizen zullen de bosrand en open plekken goed kunnen gebruiken als foerageerplaats.

Dennen en stikstofdepositie

De aandachtige lezer zal al gemerkt hebben dat er dus veel bomen zullen gekapt worden dit najaar. Maar we letten wel op, welke bomen we kappen. Zo zullen we bijna uitsluitend naaldbomen kappen en bijna geen loofbomen.

En daar is ook een belangrijke reden voor.
De Noorderkempen wordt gekenmerkt door intensieve landbouw met talloze landbouwbedrijven bestaande uit runderen, varkens en kippen. De gemeente Hoogstraten is één van de koplopers qua intensiviteit. Zo zijn er nergens meer landbouwbedrijven in de provincie Antwerpen als in Hoogstraten (330), nergens zoveel varkens als in Hoogstraten (261.000) en ook qua aantallen runderen en kippen behoort Hoogstraten tot de top. En al die dieren produceren mest dat lokaal wordt afgezet en zorgt voor vermesting.

Vermesting is één van de belangrijkste oorzaken van het huidig verlies van biodiversiteit in Vlaanderen. Heides, schraalgraslanden en sommige bostypes zijn zeer gevoelig voor stikstofvermesting via depositie. Hoge stikstofdeposities tasten de vitaliteit van bossen aan.
Landbouw is de voornaamste bron van verzurende en vermestende emissie (93 % van de Vlaamse ammoniak (NH3)-emissie in 2015).

In Vlaanderen draagt NH3 sterk bij tot de depositie van stikstof (N). Omwille van de effecten van N op het functioneren en soortensamenstelling van (half)natuurlijke ecosystemen, is het belangrijk om een zo correct mogelijk beeld te krijgen van de NH3-concentraties.
Op de kaart hieronder wordt voor de Noorderkempen visueel de concentratie van ammoniak weergegeven, waaruit blijkt dat Den Rooy en Smisselbergen wel zéér sterk onderhevig zijn aan concentratie ammoniak (ong. 10 µg/m3)

Ammoniak-concentratie in de Noorderkempen

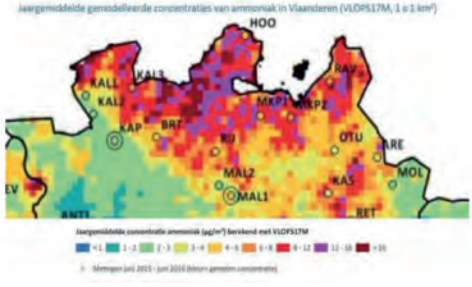

De hoogste gemeten en gemodelleerde NH3-concentraties vinden we in regio's met intensieve veeteelt, zoals de Noorderkempen.

En in heel onze regio zijn de NH3 concentraties overal te hoog om te voldoen aan de kritische last voor heide en bossen. Onder kritische last wordt verstaan dat het ecosysteemtype (bv een bos) niet meer dan die concentraties mag ontvangen om een goed functionerend bos op lange termijn te hebben. Als de concentraties te hoog worden krijg je planten die beter gedijen bij hoge N concentraties, zoals bramen. Wandel maar eens door de Halsche beemden en let maar eens op hoeveel bramen er groeien … .

Maar er is meer!
Ons verkeer en vooral de bemesting in de landbouw zorgen voor de uitstoot van verschillende vervuilende stoffen waaronder stikstof (zoals hierboven uitgelegd). Het komt onder andere als gas in de lucht terecht en daarna via zure regen in de bodem. Door deze vorm van bodemvervuiling – stikstofdepositie – verzuurt de grond langzaamaan en wordt ze uiteindelijk giftig.

Stikstof tast talrijke schimmelsoorten aan. Die vormen een belangrijke schakel in ecosystemen zoals bossen of graslanden. Ze zijn immers onontbeerlijk voor de groei van de planten. Tal van schimmels voorzien de planten namelijk van voedingstoffen en water, de planten leveren deze schimmels dan weer suikers via hun wortels.

Bij graslanden daarentegen bevindt de overgrote meerderheid van deze behulpzame schimmels zich helemaal ondergronds. Deze schimmels uit graslanden blijken ietsje bestendiger te zijn tegen stikstof dan bospaddenstoelen, maar de resultaten blijven zorgwekkend. De meeste graslandschimmels verdwijnen al uit de bodem bij een stikstofdepositie lager dan 7,7 kilogram per hectare per jaar. Dat is slecht nieuws voor Vlaanderen. Wij zijn één van de slechtste leerlingen in de Europese klas, met een gemiddelde van 23,4 kilogram stikstof per hectare per jaar volgens de Vlaamse Milieumaatschappij. Plantensoorten die afhankelijk zijn van schimmels, maar ook de dieren die van deze planten leven, zoals vlinders en bijen, verdwijnen dan.

Daarbij komt dat naaldbomen beter in staat zijn om N concentraties door middel van hun naalden uit de lucht te filteren dan loofbomen (die de helft van het jaar ook al geen blad dragen). Als de naalden dan afvallen komt er op die manier dus meer N in de bodem terecht, waar we nu weten dat ze bij te hoge concentra-

ties zeer schadelijk zijn voor bossen.

Bij de inrichtingswerken zoals eerder weergegeven houden we wel degelijk rekening met deze gegevens en daarom worden voornamelijk naaldbomen gekapt. Omdat we ook nog een belangrijk biodiversiteitsdoel hebben zullen dus ook stukken geplagd worden voor heide. Op die locaties zullen ook loofbomen verdwijnen.

Dunning in Den Rooy

Tenslotte gaan we ook nog enkele dunningen uitvoeren in Den Rooy. Het gaat hier om een bestand van moeraseik. Hoewel dit een niet inheemse boomsoort is, weliswaar niet invasief, verkiezen we er voor om dit bestand heel langzaam om te vormen.

We gaan ook nog een veiligheidskap uitvoeren van een fijnsparbestand dat ondertussen voor 90 % is afgestorven door de letterzetter. Het wandelpad loopt dwars door dit bosbestand en naar veiligheid van de bezoekers verkiezen we om een deel van die bomen te verwijderen voordat ze op het wandelpad vallen. Door spontane verbossing met loofbomen zal op termijn dit stuk terug een echt bos worden.

Verder doen we een traditionele 30 % dunning in de naaldhoutbestanden (vooral grove- en Corsicaanse den) in het noordelijk deel van Den Rooy. Al deze bomen zullen via de Vijverdreef en de parking afgevoerd worden. De bedoeling is wel dat de parking altijd toegankelijk blijft voor bezoekers, maar afspraken met de bosexploitant moeten nog gemaakt worden. Als het te nat wordt kan het ook zijn dat de oprit van de parking zeer modderig kan worden. Zodra de bomen afgevoerd zijn, zal de oprit hersteld worden zodat ook bij nat weer de oprit de volgende jaren altijd goed berijdbaar zal zijn.

De kaart hieronder geeft een overzicht van de inrichtingswerken.

Geplande inrichtingswerken

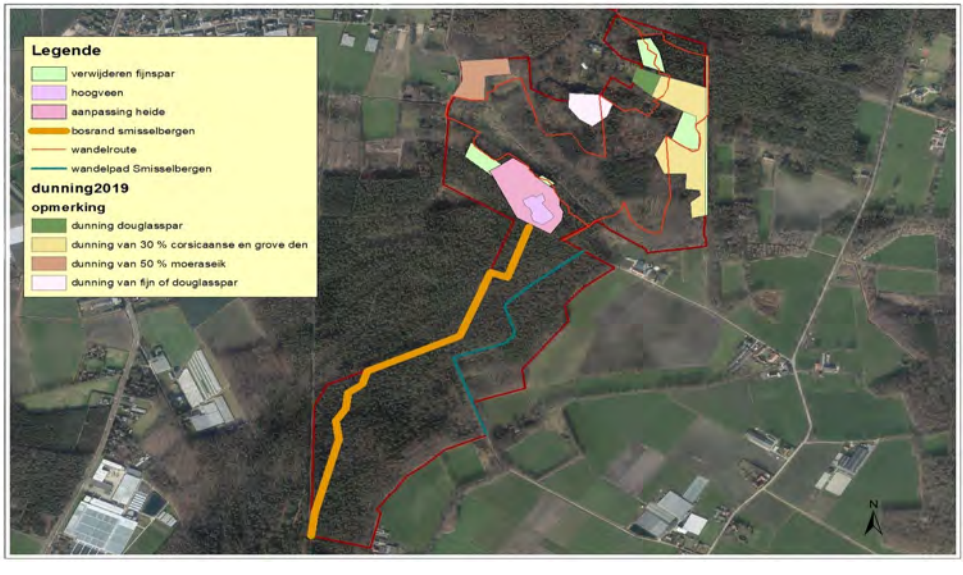

SELEXION®

LAURYSSEN

Minderhoutdorp 29c - 2322 Hoogstraten
03/340.25.40 - www.selexionhoogstraten.be

KNIKMOPS.eu

Fabrikant Gebr. Geens NV
Hoogstraten (B)
03.314.79.30
info@knikmops.be

Fwiet Fwiet
Theaterlezing

ZATERDAG 25 januari 2019 - koop tijdig je tickets!

Fwiet! Fwiet! Is de naam van de podcast over vogels in de Lage Landen van **Begijn Le Bleu** die enthousiast werd onthaald door de media en het publiek.

Nu gaat de comedian de baan op om te vertellen over de kick van het vogelspotten, over de waanzinnige verhalen achter sommige vogelsoorten en over zijn reis naar Batumi, Georgië, waar in 1 maand tijd meer dan één miljoen roofvogels passeren. Een gepassioneerd verteller over zijn muze: de natuur.

"Een toppodcast van Begijn Le Bleu over vogels. Trek je regenlaarzen aan, download Fwiet! Fwiet! En haal de dagtripper in jezelf boven" De Morgen: **

In samenwerking met Natuurpunt Markvallei biedt GC Hoogstraten je de kans om gratis een gegidste wandeling te maken op Kolonie om alvast in de juiste stemming te komen.

Waar
De Klapekster
Kolonie 41
2323 Wortel

Wanneer
za 25/01 2020 om 20:15u
voorafgaande wandeling om 17.00u

Organisatie
Stadsbestuur Hoogstraten ism Natuurpunt Markvallei

KOOP TICKETS VIA www.gchoogstraten.be

Smisselbergen Historiek

Met de opening van het wandelpad door Smisselbergen, is het wellicht ook nuttig van eens even terug te kijken naar hoe dit ontstaan is

Tekst: Stan Geysen

Tot de helft van de 19° eeuw was zowat heel Meerle - en wijde omgeving - ruw onontgonnen heidegebied, dat grotendeels in handen was van de Hertog van Salm Salm. Door schulden en erfeniskwesties, moest hij een groot deel van zijn gronden verkopen. Ook de gemeenten worden in 1853 door de overheid verplicht om hun braakliggende gronden te ontginnen of te verkopen. Die maatregel was een gevolg van een aardappelziekte die de streek teistert en een ware ramp is voor de inwoners van de streek. Ook door toenemende verstedelijking was er meer vraag naar landbouwproducten.
Dat leidt tot een verschuiving in grondbezit. Van de ingezetenen (bewoners en gemeenschap) naar rijke industriëlen, beleggers en bankiers uit Gent, Antwerpen en Brussel die deze uitgestrekte vlakte heidegronden tegen spotprijzen aankochten. Waaronder Jacquemyns en Voortman uit de Gentse textielsector.

Eduard Jacquemyns en zijn aangetrouwde oom Jean Baptiste Voortman kochten vanaf 1844 gronden aan o.a. van de erfgenamen van Salm Salm en gedurende de daaropvolgende jaren konden ze hun grondbezit vergroten tot ca. 2000 ha. Jacquemyns, gediplomeerde in de geneeskunde, was eveneens doctor in de farmacie en chemie. Vanuit zijn sterke interesse voor chemie, stichtte hij hier een landbouwproject (ontginning heidegronden + bosbouw) met eerste bedrijfszetel de Vondelstede, een witte hoeve naar Waaslands model.

Vooral door de verplichting van de staat (1847) kwam de ontginning van de gronden in een stroomversnelling. Deze wet had als doel de onvruchtbare woeste gronden te ontginnen. Indien men niet tot ontginning overging, was men verplicht om de grond ter verkopen. De meeste industriëlen verkozen de goedkoopste en traagste manier van ontginnen: het aanplanten van bossen met het oog op een lucratieve houthandel met de mijnen en de steenbakkerijen (stookhout). Eduard Jacquemyns streefde echter ook naar een sociaal-economische invulling van zijn project. Zijn interesse voor chemie blijkt uit de manier waarop hij grondmonsters liet bestuderen om afhankelijk van de samenstelling van de grond aan landbouw te doen. Vanuit zijn geneeskundige achtergrond besteedde hij dan weer veel aandacht aan hygiënische huisvesting voor zijn boerenarbeiders.

In 1854 gingen beide investeerders uit elkaar en verdeelden de eigendom. Jean Voortman bekwam het gebied (700 ha) ten noorden van de Lage Rooy en Jacquemyns het zuiden van de Lage Rooy (1300 ha). Jacquemyns stelde Desmedt aan als één van zijn bestuurders van de landbouwexploitatie en gaat iets intensiever tewerk in de ontginning en exploitatie als zijn oom en buurman.

In 1863 bouwde Jacquemyns het landhuis Heerle's Hof als hoofdverblijfplaats en ze-

nuwcentrum van de landbouwontginning, met de nieuw aangelegde Acaciadreef naar de Vondelstede.

Naast ontginning van de heide in akkerland en weiden werden ook bossen (parkbossen en naaldbomen) aangeplant (Smisselbergen en den Rooy) en boerderijen en arbeiderswoningen gebouwd. In de ondergrond van zijn gebied bleek ook aanzienlijke hoeveelheden klei aanwezig te zijn die geschikt was voor het vervaardigen van baksteen. Hij richt dan ook een steen- en pannenfabriek op (voorloper van huidige Desta). Deze fabriek zorgde voor extra werkgelegenheid en de nieuwbakken stenen kwamen ook goed van pas voor de bouw van zijn boerderijen en arbeiderswoningen. Eduard Jacquemyns overlijdt in 1874 en van dan af gaat zijn project berg af.

Hij had één dochter (Emilie) die huwde met Gustave Rolin (later minister van binnenlandse zaken). Ze stonden met hun eigendom borg voor een investeringsproject van de broer van Gustave. Deze ging echter failliet en de eigendom hier in Meerle werd in 1892 verkocht (ongeveer 50/50) aan Stas de Richelle en de andere helft aan de brouwersfamilie Brosens uit Hoogstraten. Stas de Richelle bekwam het landgoed Heerle's Hof en Smisselbergen. De versnippering zet zich gedurende begin van de twintigste eeuw verder door. Met als gevolg afbraak van woningen en onzorgvuldige renovaties omdat men de link niet legde met de waarde van het complex als herkenbaar geheel.

In 1968 verkoopt de weduwe van Stas de Richelle het boscomplex Smisselbergen aan de betonfabrikant Van den Bosch uit Schoten. Bij zijn overlijden erven zijn twee kinderen, Felix en Elisa, het domein. De zoon verkoop later zijn deel met o.a. Heerle's Hof en het bos ten noorden van het Kerkzicht aan Frans Beerens, de huidige eigenaar.

De erfgenamen van Elisa Van den Bosch verkopen in 2017 hun geërfd bos (35 ha) ten zuiden van het Kerkzicht tot de Paddengracht aan Natuurpunt die hier een waardevol natuurgebied van maakt en op deze manier er zorg voor draagt dat de natuurgebieden Smisselbergen (35 ha) en den Rooy (42 ha) niet verder zullen versnipperen(zie kaart).

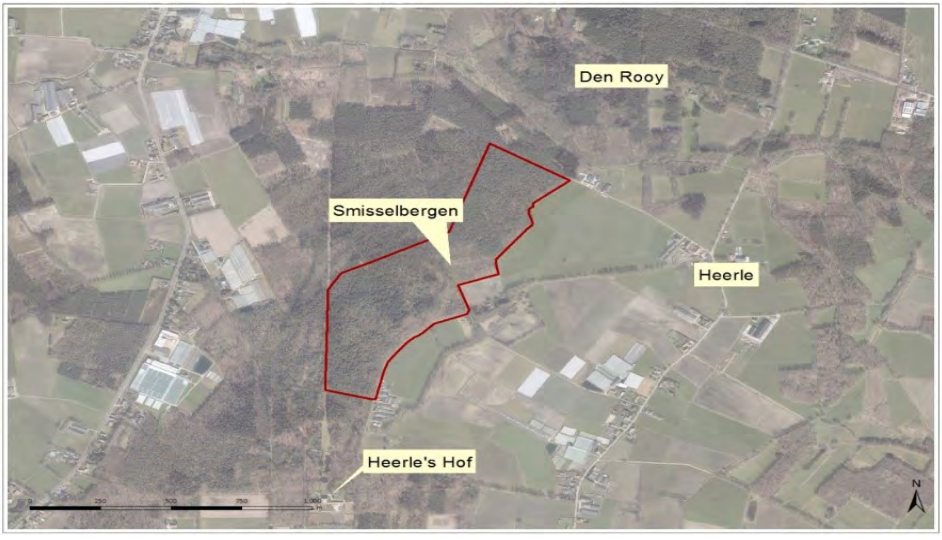

Activiteiten

VRIJDAG 4 OKTOBER: WILDLIFE IN ZUIDELIJK AFRIKA WIL EN MARLIES VERMEESCH - HOLTMANN

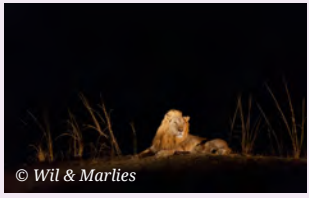
© Wil & Marlies

Wil en Marlies komen uit Eindhoven en zijn al vele jaren gepassioneerd door de natuur in Zuid-Afrika en Zambia. Zij combineren deze passie ook met hun fotografie en film-hobby, wat resulteert in prachtige beelden van de zogenaamde big-five (luipaarden, leeuwen, olifanten, buffels en neushoorns) maar ook vele andere viervoeters en vogels. Doorheen de jaren hebben ze al doende veel geleerd, maar ook veel opgestoken van bevriende fotografen en rangers.

Deze avond loodsen ze ons doorheen verschillende parken zoals Kruger National Park, maar ook minder bekende pareltjes zoals Sabi Sands dat bekend staat om zijn populatie luipaarden, maar ook South Luangwa National Park in Zambia. Aan de hand van de foto's en filmpjes zullen ze niet enkel hun ervaringen delen met betrekking tot de foto-technische kant, maar hebben ze het ook over hun filosofie en de verhalen achter de beelden.
Maak kennis met de mooiste plekjes van zuidelijk Afrika, de noodzaak van geduld, en hoe je als amateur je beelden kan terugvinden in televisie documentaires zoals op Discovery Channel, Universiteit NL televisie, etc.

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

ZATERDAG 5 OKTOBER: ELEKTRISCH VISSEN

© Wim Verschraegen

Natuurpunt Markvallei focust zich ook op studie-activiteiten. Zo wordt er al enkele jaren het visbestand in het Merkske gemonitord door middel van elektrisch vissen. Hierbij wordt een stuk van het Merkse afgewandeld en alle vissen op naam gebracht en geteld. Zeker de moeite om eens te komen kijken hoe zoiets in zijn werk gaat, of om een handje toe te steken

Vanaf: 09.00u aan de Halbrug (Merkske)
Info: studiewerkgroep@natuurpuntmarkvallei.be

Activiteiten

ZONDAG 6 OKTOBER: PADDENSTOELEN IN DEN ROOY

© Wim Verschraegen

Natuurgebied Den Rooy is ook een belangrijk gebied voor paddenstoelen. De herfst is het ideale seizoen om de prachtige en bijzondere wereld van de paddenstoelen te verkennen. Natuurpunt Markvallei organiseert daarom, in de Week van het Bos, een paddenstoelenwandeling met gidsen van de vereniging.

Bijeenkomst: 14.00u aan de parking van het Natuurgebied Den Rooy, Ulicotenseweg, 2328 Meerle

ZONDAG 13 OKTOBER
OPENING SMISSELBERGEN

Zie elders in dit blad!

Herinnering - 19 oktober 14.00u - Cursus Paddestoelen - 1

ZONDAG 20 OKTOBER: FOTO-EXCURSIE - CHAAMSE BOSSEN

© Wim Verschraegen

De fotowerkgroep van Natuurpunt Markvallei organiseert op deze zondag een foto-uitstap naar de Chaamse Bossen. De foto-uitstappen zijn telkens bedoeld om de deelnemers de kans te bieden van mekaar te leren. De leden van de fotowerkgroep zoeken in het natuurgebied naar mooie foto-objecten en proberen deze op een zo goed en zo mooi mogelijke manier in beeld te brengen. Uiteraard breng je best je fototoestel mee, deelnemen is gratis.

Bijeenkomst: 08.00u Parking aan de kerk in Meerle
Info: fotowerkgroep@natuurpuntmarkvallei.be

Activiteiten

ZONDAG 20 OKTOBER: KOLONIEWANDELING

© Jan Van Bavel

Elke derde zondag van de maand organiseert Natuurpunt Markvallei een gratis gegidste wandeling in Wortel Kolonie.
Op deze manier wil de natuurvereniging geïnteresseerden kennis laten maken met de rijke geschiedenis van het beschermde landschap en met de hier volop aanwezige natuur. Zondag 21 juli staat een natuurgids van Natuurpunt Markvallei klaar om een groep mee op sleeptouw te nemen. Deelnemen is gratis.

Vertrek: 14.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)

VRIJDAG 25 OKTOBER: BEESTENBOEL DIRK DRAULANS

Elke week beschrijft Dirk Draulans in zijn rubriek 'Beestenboel' in Knack een dier uit onze Vlaamse leefomgeving. Hij probeert er telkens een verhaaltje van te maken, met wat relevantie voor het beter begrijpen van het functioneren van de mens.

© Knack

Hij illustreert dat de evolutie van het leven veel verschillende patronen uitgedokterd heeft, onder meer voor voortplanting en migratie, en dat ons systeem niet noodzakelijk het meest efficiënte is, ondanks het feit dat we tot dusver geweldig goed geboerd hebben. Maar bepaalde diersoorten zijn beter gewapend om het naar evolutionaire normen veel langer uit te zingen dan de mens.
'Beestenboel' presenteert op humoristische wijze beesten variërend van onzichtbare mijten die in je wenkbrauwen leven tot een eenzame Groenlandse walvis uit het hoge noorden die voor onze kust terechtkwam. De voordracht passeert langs soorten waarvan het mannetje als een speldenkop in het lichaam van een vrouwtje leeft of waarvan de jongen als ze bijna groot zijn hun moeder opeten. En als u wilt weten wie de slimste vogel ter wereld is of wat het lelijkste dier op aarde is, moet u 'Beestenboel' zien.

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

Activiteiten

FOTOTENTOONSTELLINGEN IN DE KLAPEKSTER
ACTIVITEITEN VAN HET VOORBIJE JAAR

© Wim Verschraegen

Om de 3 maanden wordt de fototentoonstelling in het Bezoekerscentrum De Klapekster vervangen. Van oktober tot december kan u een mooi overzicht bewonderen van **Activiteiten van het vorige jaar.**

Maar iedereen kan deelnemen aan onze tentoonstellingen. In de volgende tentoonstelling van januari tot en met maart tonen we fotos van **waterleven in het werkingsgebied van Natuurpunt Markvallei.** Iedereen die een mooie foto rond dit thema heeft, en deze graag tentoongesteld ziet, mag deze in hoge resolutie (dus liefst via we-transfer of gelijkaardig medium) **voor 20 december 2019** doorsturen naar wimverschraegen@hotmail.com.

Herinnering - 26 oktober 14.00u - Cursus Paddestoelen - 2

ZATERDAG 27 OKTOBER: TRAP EN STAP - SLUISKENSWEG

Natuurpunt Markvallei organiseert op zondag 27 oktober weer een “Trap en Stap”. Het is de bedoeling dat we met een groep mensen, geboeid door de natuur, een verkenningstocht maken in onze regio. **Het reisdoel is even onbekend als het belangrijk is.** Het gaat er om dat we met open blik proberen zoveel mogelijk natuur waar te nemen. De groep verplaatst zich met de fiets en zal op verschillende plaatsen (even onbekend als de bestemming) halt houden om er de natuur te bestuderen.

We eindigen rond het middaguur en keren tegen dan terug naar de vertrekplaats. We raden aan verrekijkers en eventueel ook wat natuurgidsen mee te nemen.

Bijeenkomst: 09.00u aan Sluiskensweg 4, Meer
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

Activiteiten

NOVEMBER - DECEMBER

EXPO KAREL HUET

Karel Huet en Natuurpunt Markvallei slaan de handen in elkaar. Met een verkoop-expo in Bezoekerscentrum De Klapekster zullen de uit Hoogstraten afkomstige kunstenaar en Natuurpunt Markvallei financiële middelen genereren die zullen ingezet worden in de aankoop van natuurgebieden in de regio.
Van 2 november tot 19 januari 2020 zullen zijn werken tentoongesteld worden. Het is de bedoeling dat die werken gekocht kunnen worden. Charel is bereid de helft van de verkoopsom aan Natuurpunt Markvallei af te staan om natuur aan te kunnen kopen, een gebaar dat ten zeerste wordt gewaardeerd vanuit onze natuurvereniging.

VRIJDAG 8 NOVEMBER: FOTOGRAFIE-LEZING MARTIN STEENHAUT

Natuurpunt Markvallei organiseert een voordracht van topfotograaf Martin Steenhaut. Martin Steenhaut werd geboren in Brussel en groeide op in Antwerpen. Al heel jong werd de passie voor de natuur hem meegegeven door zijn oudere broer.

Aangezien tijdens de studies al bleek dat de andere grote interesse lag bij de fotografie, werd dit de perfecte combinatie. Kijken naar de natuur en de pracht ervan proberen vast te leggen. Na de zijn opleiding fotografie

Activiteiten

werd hij actief als beroepsfotograaf en werkt nog steeds succesvol in verschillende domeinen van dit prachtig beroep. Maar de roep van de natuur is sterk en dus worden vrije momenten besteed aan natuurfotografie in binnen- en buitenland.

Met regelmatige expo's en publicaties probeert hij zijn passie te delen met het grote publiek. Al meermaals werd zijn werk bekroond in nationale en internationale fotowedstrijden. Martin is erkend als beroepsfotograaf door de Nationale en Europese Vereniging van Professionele fotografen FEP, en behaalde het offciële kwaliteitslabel als Qualified European Photographer, wat staat voor uitmuntendheid in zijn vakgebied.
Vandaag geeft Martin Steenhout een presentatie voor iedereen die graag naar de natuur kijkt. Hij legt de wereld achter de natuurfotografie uit met tips en tricks voor fotografen. Hoe komen die mooie beelden tot stand en hoe kan het nog beter?

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be
Let op! Niet-leden betalen 3 euro inkom

Herinnering - 9 november 14.00u - Cursus Paddestoelen - 3

ZONDAG 17 NOVEMBER: KOLONIEWANDELING

© Jan Van Bavel

Elke derde zondag van de maand organiseert Natuurpunt Markvallei een gratis gegidste wandeling in Wortel Kolonie.

Op deze manier wil de natuurvereniging geïnteresseerden kennis laten maken met de rijke geschiedenis van het beschermde landschap en met de hier volop aanwezige natuur. Zondag 15 september staat een natuurgids van Natuurpunt Markvallei klaar om een groep mee op sleeptouw te nemen. Deelnemen is gratis.

Vertrek: 14.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

Activiteiten

VRIJDAG 22 NOVEMBER: FOTOCAFÉ : AVOND- EN NACHTFOTOGRAFIE

© Wim Verschraegen

De fotowerkgroep van Natuurpunt Markvallei organiseert fotocafés in Bezoekerscentrum De Klapekster. Tijdens de fotocafés ligt de focus niet alleen op de fotografie, maar ook op gezelligheid. Iedereen is welkom. Je brengt enkele door jou zelf genomen foto's mee. Die worden, onder het nuttigen van een drankje, onder elkaar besproken. Op die manier leer je veel bij over sluitertijden, diafragmaopeningen, brandpuntafstanden, composities, ... Het thema is deze keer 'avond- en nachtfotografie'. Vijf foto's over dit thema en vijf andere natuurfoto's mogen worden doorgestuurd naar verschraegen.wim@telenet.be of meegebracht worden op een stick.

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: fotowerkgroep@natuurpuntmarkvallei.be

VRIJDAG 29 NOVEMBER: (FIJN) STOF TOT NADENKEN PROF. TIM NAWROT

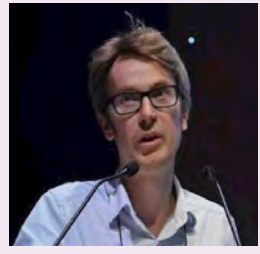

Hoewel de luchtkwaliteit de laatste tien jaar fel verbeterd is, hoort Vlaanderen nog steeds bij de slechtste leerlingen van Europa, samen met het Ruhrgebied in Duitsland en streek rond Milaan in Italië. "We moeten blijven inzetten op betere luchtkwaliteit", zegt onderzoeker Tim Nawrot van de Universiteit van Hasselt. "Slechte lucht heeft immers niet alleen een grote impact op het milieu, maar ook op onze gezondheid. Gemiddeld verliezen we in Vlaanderen een jaar van ons leven door de effecten van luchtvervuiling.

Luchtverontreiniging wordt door de Wereldgezondheidsorganisatie officieel beschouwd als kankerverwekkend. Luchtvervuiling vergroot de kans op hart- en vaatziekten. Ammoniakemissie uit de landbouw is een belangrijke bron voor fijn stof. Volgens de WGO ligt de grens voor fijn stof op tien deeltjes van minder dan 2,5 micrometer (PM 2,5) per kubieke meter lucht. Daar zitten we in ons dichtbevolkte België met ruim vijftien deeltjes flink boven. Meer nog, in Europa horen we tot de betreurenswaardige top drie: alleen Polen en Roemenië doen het (heel nipt) nog slechter dan wij.

Activiteiten

Tim Nawrot studeert milieugezondheidswetenschappen aan de Universiteit Maastricht en Vermont Medical School in de Verenigde Staten. In 2005 behaalt hij zijn doctoraatstitel in de medische wetenschappen aan de KU Leuven. In 2008 is hij laureaat van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België voor zijn werk rond biologische veroudering. Hij werkt als hoogleraar milieuepidemiologie aan de Universiteit Hasselt en deeltijds als universitair hoofddocent aan de KU Leuven. Met zijn onderzoek legt hij zich toe op de gezondheidseffecten die milieuverontreinigende stoffen hebben op veroudering en in onze eerste levensjaren. Hij nam ook deel aan de EU-top over luchtverontreiniging in Vilnius.

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

VRIJDAG 13 DECEMBER: FOTOBOEK "NATUUR IN DE BARONIE" RIET PIJNAPPELS EN JOS PANNENKOEK

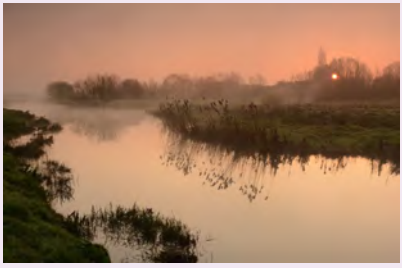

De Mark te Galder, foto Wim Verschraegen, één van de fotografen van het boek

In en rondom Breda liggen tal van mooie, en soms nog onbekende, natuurgebieden. Met bossen, heidevelden, stuifduinen, vennen en moerassen. Ze zijn het kwetsbare leefgebied van veel inheemse dieren en planten.

Zes fotografen uit de regio (waaronder 'onze' Wim Verschraegen) hebben het fotoboek 'Met andere ogen – Natuur in de Baronie' gemaakt, dat gaat over dit bonte palet van natuurgebieden. Over het ontstaan, de geschiedenis en de ontwikkeling van nieuwe natuur. Maar ook over de onvermoeibare strijd van natuurbeheerders om bedreigde flora en fauna te redden van de ondergang.

'Met andere ogen - Natuur in de Baronie' is een boeiende ontdekkingsreis in onze eigen achtertuin, met honderden prachtige foto's van landschappen, flora en fauna. Op 13 december vertellen Riet Pijnappels en Jos Pannenkoek, twee van de fotografen van het boek, over hoe dit boek tot stand kwam. Een aanrader voor iedere natuurliefhebber en natuurfotograaf! Na afloop is het boek te koop.

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

Activiteiten

ZONDAG 15 DECEMBER: FOTO-EXCURSIE - DE MOSTEN

© Wim Verschraegen

De fotowerkgroep van Natuurpunt Markvallei organiseert op deze zondag een foto-uitstap naar de Strijbeekse heide. De foto-uitstappen zijn telkens bedoeld om de deelnemers de kans te bieden van mekaar te leren. De leden van de fotowerkgroep zoeken in het natuurgebied naar mooie foto-objecten en proberen deze op een zo goed en zo mooi mogelijke manier in beeld te brengen. Uiteraard breng je best je fototoestel mee, deelnemen is gratis. Info: fotowerkgroep@natuurpuntmarkvallei.be

Bijeenkomst: 07.00u Parking aan de kerk in Meerle
Info: fotowerkgroep@natuurpuntmarkvallei.be

ZONDAG 15 DECEMBER: KOLONIEWANDELING

© Wim Verschraegen

Elke derde zondag van de maand organiseert Natuurpunt Markvallei een gratis gegidste wandeling in Wortel Kolonie.

Op deze manier wil de natuurvereniging geïnteresseerden kennis laten maken met de rijke geschiedenis van het beschermde landschap en met de hier volop aanwezige natuur. Zondag 15 september staat een natuurgids van Natuurpunt Markvallei klaar om een groep mee op sleeptouw te nemen. Deelnemen is gratis.

Vertrek: 14.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)

Activiteiten

VRIJDAG 20 DECEMBER: HOE EET IK VAKER PLANTAARDIG? LEZING DOOR EVA

Tijdens deze lezing vertellen medewerkers van EVA (Ethisch Verantwoord Alternatief) hoe je meer plantaardige voeding kan consumeren. Ben je beginnende veganist,vegetaiër, flexitariër of vleeseter? Dan is deze lezing iets voor jou.
Eerst overlopen we de redenen om te kiezen voor een meer plantaardig voedingspatroon. Dan bieden we je volop ticks&tricks om op een gemakkelijke manier meer plantaardige voeding te koken en eten. Waar vind je bepaalde producten, hoe maak je gemakkelijke gezonde vegan gerechten,hoe eet ik gezond vegan, etc.

Bijeenkomst: 20.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

ZONDAG 5 JANUARI: NIEUWJAARSWANDELING MET BORREL

Om het nieuwe jaar met luister in te zetten nodigt Natuurpunt Markvallei iedereen op zondag 56 januari uit voor de jaarlijkse nieuwjaarswandeling. Om 9 uur verwachten we alle geïnteresseerden aan bezoekerscentrum De Klapekster.

© Wim Verschraegen

Boswachter Bart Hoeymans en Koloniekenner Koen Verschueren leiden de wandeling doorheen het domein en besteedt aandacht aan het gevoerde beheer, de toekomstplannen en uiteraard de prachtige natuur in Wortel Kolonie. Nog voor het middaguur plannen zij hun terugkeer naar het vertrekpunt want Natuurpunt Markvallei biedt alle deelnemers aan de wandeling een nieuwjaarsreceptie aan.
Voor mensen die nog geen lid zijn van Natuurpunt kan het meteen een aanzet zijn om althans dat goede voornemen waar te maken.

Vertrek: 09.00u in het bezoekerscentrum De Klapekster (Kolonie 41 in Wortel)
Info: info@natuurpuntmarkvallei.be

Herinnering - 6 januari 19.30u - Cursus Vogels : Inleiding

Trap en Stap en Snoep

Campertocht

Vlinderwandeling

Beheerswerken

De voorbije maanden in beeld...

Oogstfeest

Oogstfeest

Trap en Stap

Vrijwilligersfeestje

Campertocht

Vlinderwandeling

Beheerswerken

Antilliaanse Feesten

Wandelen, natuurbeheer, genieten, ...

Fotowerkgroep Strijbeekse Heide

Fotowerkgroep Strijbeekse Heide

Vrijwilligersfeestje

OPROEP

Leuke foto's van activiteiten in onze afdeling mogen doorgestuurd worden naar verschraegen.wim@telenet.be.

Foto's verschijnen op zowel onze site als op de facebookpagina van Natuurpunt Markvallei. En misschien ook in deze overzichtsrubriek!

DeCaigny
DRANKEN

ESSEN

Spijker 79
2910 ESSEN

T 03 667 71 71 - F 03 667 74 09

Ma - Vr: 8u30 - 18u
Zat: 9u30 - 17u
Zon: 10u - 13u

700 verschillende bieren in assortiment.
Zeer ruim gamma wijnen, aperitieven,
likeuren en geestrijke dranken.

KALMTHOUT

Kapellensteenweg 113
2950 KALMTHOUT

T 03 666 80 05 - F 03 666 30 18

Di - Vr: 9u - 12u en 13u30 - 18u
Zat: 9u - 17u
Zondag en maandag gesloten

Zeer mooi gamma wijnen,
likeuren en geestrijke dranken.
Gespecialiseerd in luxe cadeaumanden
en relatiegeschenken.

essen@decaigny.com - www.decaigny.com

Vrienden van de natuur

Herfstdag

**Het is tijd. Het was een grootse zomer.
Leg nu uw schaduw op de zonnewijzers
en laat de wind over de velden komen.**

**Gebied de vruchten vol te zijn,
verleen hun nog twee zuidelijker dagen,
stuw ze naar de voldragenheid en jaag
de laatste zoetheid in de zware wijn.**

**Wie nu geen huis heeft, bouwt het ook niet meer,
wie nu alleen is, zal het lang nog blijven,
zal waken, lezen, lange brieven schrijven
en lusteloos de lanen op en neer
gaan als de wind de blaren voort zal drijven.**

Rainer Marie Rilke

© Wim Verschraegen

DE AKSTER
CONNECT WITH NATURE

DE AKSTER

UW SPECIALIST IN VERREKIJKERS, TELESCOPEN, VOGEL- EN NATUURGIDSEN

AKTIE

BRENG BIJ AANSCHAF DIT BIETEUTJE MEE

EN ONTVANG BIJ DE AANSCHAF VAN EEN NIEUWE VERREKIJKER, EEN GOEDE

VOGELGIDS

Deze aktie geldt niet in combinatie met andere lopende akties en uitverkopen.

WIJ BIEDEN EEN GROOT ASSORTIMENT AAN VERREKIJKERS EN TELESCOPEN, MET SCHERPE PRIJZEN EN MET EEN GOEDE SERVICE. VERDER HEEFT U BIJ ONS EEN RUIME KEUZE IN VOGEL- EN NATUURGIDSEN, NESTKASTEN EN ANDERE NATUURBELEVINGSARTIKELEN..

LUITERTWEG 36A,
4882 TD KLEIN ZUNDERT (NL)
WWW.VRCZUNDERT.NL

U KUNT ONS VINDEN IN HET VOGEL-REVALIDATIECENTRUM IN ZUNDERT (ZEKER EEN BEZOEKJE WAARD)

Plantgoedactie

Ook dit jaar organiseren Natuurpunt Markvallei en Stadsbestuur Hoogstraten **verkoop van streekeigen planten.** Dit aanbod vullen we graag aan met plukbare planten zoals fruitbomen en kleinfruit. Tenslotte bieden we in het belang van onze bijen ook echte nectarbommen aan.

De brochure zal vanaf oktober te vinden zijn in De Klapekster, de site van de afdeling www.natuurpuntmarkvallei.be of via de site van de gemeente Hoogstraten www.hoogstraten.be

U kan **bestellen tot 20 oktober 2019** door de bestellijst achteraan in de brochure in te vullen en binnen te brengen bij de stad of in De Klapekster of door uw bestelling online in te vullen op www.hoogstraten.be via het webloket. Betalen doet u vooraf via overschrijving op BE 73 8601 1267 3360 van Natuurpunt Markvallei met vermelding plantgoedactie.

Op 23 november worden de planten afgehaald aan de gemeentelijke werkplaats tussen 9.00 u en 10.00 u.

De opbrengst van deze actie komt volledig ten goede van de natuur in de Markvallei.
Voor meer informatie over de plantgoedactie, voor bestellingen en voor extra bestelformulieren kan u terecht bij het stadsbestuur telefonisch 03 340 19 39 of ingrid.brosens@hoogstraten.be of neem een kijkje op www.hoogstraten.be

Waar
Gemeentemagazijn Hoogstraten
industrieweg 2
2320 Hoogstraten

Wanneer
Bestellen tot 20 oktober!
Afhalen op zaterdag 23/11/2019 vanaf 09:00u tot 10:00u

ebem
energiebedrijf

meer
Energie
voor onze
toekomst!

www.ebem.be

Industrieweg 3-5 • B-2330 Merksplas • tel 014 43 10 31
fax 014 43 10 32 • info@ebem.be